

Zahodte otěže autocenzury a zapojte se do Vědy fotogenické

3.6.2024 - Luděk Svoboda | Akademie věd České republiky

Co se vám jako první vybaví, když se řekne Věda fotogenická? Věda fotogenická je pro mne přehlídka bohaté různorodosti vědních disciplín, které se v Akademii věd realizují. Také mne nepřestává překvapovat škála přístupů k fotografii, které autoři využívají.

Jak se na soutěži podílíte?

Byl jsem jedním z těch, kteří ji před více než deseti let vymysleli. Jako příspěvek spolku Fórum věda žije! jsem k tomu naprogramoval soutěžní web a několik let ho spravoval. Kromě toho jsem i členem poroty.

Také fotografujete?

Ano, i když v poslední době o poznání méně než dříve – s rozrůstající se rodinou je času na focení opravdu málo. Vracím se k analogové a polaroidové fotografii. Často fotografuji sochařskou tvorbu mojí ženy Kateřiny, přičemž nejde jen o dokumentaci „fešand“, jak tomu říkal Sudek, ale o využití sochařských objektů v další tvorbě v jiném médiu. Je to docela zajímavá výzva.

Soutěž má popularizační přesah. Čím pomáhá přiblížit aktivity Akademie věd ČR veřejnosti?

Věda fotogenická ukazuje vědeckou činnost trochu jinak než klasické popularizační aktivity. Specifické jsou i formáty, s nimiž fotosoutěž pracuje, ať jde o výstavu, nebo kalendář. Může tím oslovit část veřejnosti, která se na jiné popularizační aktivity neorientuje. Na druhou stranu je v soutěži daleko menší prostor pro popis vědeckých aktivit, které jsou s fotografiemi spojeny. Je to taková ochutnávka, která může vyvolat hlubší zájem o výzkumná témata.

Jak vybíráte vítězné fotografie?

Výběr fotografií je v rukách poroty a je dvoukolový. V prvním obodují porotci všechny fotografie, body se sečtou a vybere se okolo padesáti semifinálových fotografií v hlavní kategorii a odpovídající počet ve vedlejších. Následně se nad vytištěnými zvětšeninami semifinálových fotografií sejdem a postupně vybíráme oceněné fotografie, snímky na kalendář a na výstavu.

Co porota zohledňuje?

Kromě vizuální stránky fotografií i originalitu autorského přístupu a v případě snímků na kalendář i určitou diverzitu vědních disciplín. Mít na kalendáři 12 fotek z elektronového mikroskopu by bylo přeci jen trochu jednotvárné.

Podle čeho každý rok vybíráte vedlejší a speciální kategorie?

Vedlejší se obvykle nějakým způsobem zaměřuje na vědce a vědkyně, spíše než na výsledky vědeckého bádání. Chtěli bychom veřejnosti přiblížit i to, kdo za daným výzkumem stojí. Speciální bývají zaměřené na určité médium – vloni kresbu, letos analogovou fotografii. Jsem opravdu zvědavý, co nám soutěžící zašlou.

Jaké fotografie vám z předchozích ročníků nejvíce utkvěly v paměti?

Jako první se mi vybaví vítězná fotka z roku 2015 *Stále ještě hořím* od Pavla Lisého z Geologického ústavu. Jde o parádní ztělesnění vědce, který je zapálený pro svoji profesi. Dále si vzpomenu na poněkud děsivý *Pohled predátora* z roku 2020 od Lukáše Vejříka z Biologického centra. Skvělých fotek byla ale za ty léta spousta, což dokazuje i nedávno vydaná krásná kniha k výročí deseti let

fotosoutěže.

Co byste doporučil soutěžícím i těm, kteří účast teprve zvažují? Měl byste tip, jak vypadá „recept na úspěch“ v soutěži?

Určitě bych jim doporučil, aby odhodili otěže autocenzury a nebáli se poslat fotografie, které neodpovídají standardům daných žánru nebo nějaké kolektivní představě, jak má vypadat „fotka vědy“. Jak jsem psal výše, na neotřelost autorského přístupu dává porota velký zřetel. Stejně tak pokud se autor či autorka zabývá vědeckou činností, pro kterou není typická fotografická dokumentace – například výzkum v třetí vědní oblasti –, má větší naději na úspěch. Také je důležité, aby se nenechali odradit, že fotografie třeba nezíská první cenu. Jestliže je například zahrnuta do výstavního souboru, samo o sobě to znamená, že ji uvidí hodně lidí. Nejde totiž jen o výstavu v Galerii Věda a umění na Národní, výstavní panely následně putují do dalších výstavních prostor. Každopádně platí, že fotosoutěže se mohou zúčastnit jen fotografie, které někdo přihlásí, takže základním krokem k úspěchu je se zúčastnit!

<https://www.avcr.cz/cs/o-nas/aktuality/Michael-Komm-Zahodte-oteze-autocenzury-a-zapojte-se-do-Vedy-fotogenicke-00001>